

K
D
R
L
V

1924

VSEBINA 6. ZVEZKA:

Tone Seliškar: PREBUJENJE	Stran 81
Cvetko Golar: VODA LIJE	" 81
Josip Ribičič: ZAVRATNE POŠASTI - (Nadaljevanje) - 5. Na letovišču	" 82
Vladimir Levstik: DEČEK BREZ IMENA - (Konec) - (Z lesorezi B. Jakca)	" 86
Marija Kmelova: MEJČEK	" 90
Ksaver Meško: SREČA	" 91
Poldi Leskovčeva: TROJKA	" 92
ZRNCA	" 93
KOTIČEK MALIH	" 95

Na 3. strani platnic: Miha Maleš: FRAN LEVSTIK.

Naslovno stran je narisal Tone Kralj.

Novi rod izhaja prve dni vsakega šolskega meseca ter stane na leto 10 L; za pol leta 5 L; za četr štiri leta 250 L; posamezne številke so po 1 L. V inozemstvu 12 L letno. — Odgovorni urednik: Josip Ribičič. — Uredništvo se nahaja v Trstu, ulica Fabio Severo 25. - Uprava: „Novi Rod“, Trieste - San Giovanni, Casella postale.

Last in založba „Zveze slovanskih učiteljskih društev“ v Trstu.

Tisk tiskarne „Edinosti“ v Trstu.

Prebujenje.

— Tinka, tinka beli sneg —
„kdo zazvonil je pri tleh?“
Dviga grmič se zaspan,
mrtva je snežena plan.

— Tinka, tinka — zvonček bel
se oglašil je vesel,
že prebudil je ravan
in priklical jug čez plan.

— Tinka, tinka — čuj odziv,
bratec se oglašil sredi njiv,
da trobentico zbudi,
ki veselo zadoni:

— Tiri, tiri, trara, rara,
snežec]beli sred polja
se spreminja v črno prst,
ki požene novo brst.

Tiri, tiri, trara, rara,
vroče solnce sred poljâ
žarki bratci naši zlati
nas poljubljajo krilati.

— Tinka, tinka — se oglašil,
zvonček odgovarja ji:
— Ti le kličeš solnčece,
jaz pa še vijolice.

Tone Seliškar.

Voda lije.

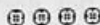
Voda lije in šumi,
mlin se trese in bobni,
in pastir po travi skače,
že se hoče mu pogače.

Prihrumi petelin z jato
grahastih kokošk na trato,
pripodi golobov truma
iznad streh se polna šuma,

in gosak pripravi čedo
belih, tolstih gosk na sredo —
kjer pa straži dekla Mica,
zlata se suši pšenica.

Kar odpro se mlinske duri,
in zavpije hlapec Juri:
Danes nič ne bo kosila,
vrana vodo je popila.

Cvetko Golar.

ZAVDATNE " JOSIP. DOŠAŠTI. RIBIČIČ "

6. NA LETOVIŠČU.

Ko sta se kraljevič in njegov sluga vzbudila iz nezavesti, ju je veter nosil visoko v zraku. Pod njima se je širilo mesto. Zavito je bilo v mogočen oblak prahu in sajastega dima. Komaj da sta še razločevala ulice in hiše. Kakšenkrat se je pod njima raztrgal val prahu in tedaj sta razločila tudi ljudi, ki so kakor mravlje hiteli po svojih opravkih, brezskrbni in zadovoljni, kakor da se šetajo v najboljšem zraku.

«Joj, kaj bi dal za tak val prahu! Tu komaj diham! Razgrizlo me bo!» je vzdihnil Suhec.

«Veter naju je zgrabil. Iz mesta letava!» je jezno zagodrnjal Treska.

Res ju je nesel veter iz mesta. Pod njima so se kmalu prikazala od prahu razgrizena polja. Za polji pa je stal gozd kakor stražnik, ki strogo pazi, da ne prestopi sovražnik meje. In res so za gozdom vstajala polja in travniki in dolgi razori njiv — vsi čisti in lepi, kakor da so se oblekli prazniško. Na zahodu je padla krvavordeča kroglja za obzorje in na severu so se ovenčale gore z zlato krono.

Suhec in Treska sta jadrata na deželo.

«Joj, joj!» je vzdihoval kraljevič. «Sluga, Treska, baraba! Kam si zapeljal svojega gospodarja? Nevem ali živim ali sem mrtev? Ta zrak me bo zadušil! Strah me je! Bodi proklet!»

«Kaj sem jaz kriv?» je vzklikal Treska, ki je sam veliko trpel. «Res ni prijetno tu v tem strupenem zraku, ali vendar boljše nego v sopari, ki bi me bila kmalu ugonobila!»

«Saj res, — sopara!» se je domislil kraljevič. «Sopara! Tudi to imaš na vesti. Še enkrat bodi proklet! Pred sodnike prideš! Raztrgali te bomo!»

Treska se je razburil: «Tako? Tudi soparo naprtuješ meni? Kaj sem te jaz zagnal vanjo? Kaj pa bolha?»

«Kaj te nisem svaril pred bolho? 'Bolha se skrije', si je dejal in me zapeljal. O, raztrgan boš.»

«Pa me daj raztrgati! Svojo pot grem! Kar izpusti me, bom že sam kam priplaval!»

In Treska se je hotel otresti kraljeviča, ki ga je držal tesno objetea. A ta se ga je oklenil še bolj in siknil:

«Tako? V smrt me hočeš gnati? O ne! Skupaj bova umrla, če bo treba! Ti capin ti, capinski! Ne izpustim te, dokler me ne rešiš!»

In z vso močjo ga je objel. V Treski je vse divjalo od togote, a molčal je.

Tako sta plavala bakcila, bratca po rodu in značaju, tesno objeta po sovraštvu, vedno dalje in dalje, mimo pisanih polj, preko sanjajočih gozdov in mimo belih, z nageljni in rožmarinom okinčenih hiš. Vso noč sta letala, do jutra.

Ko se je zjutraj vzbudilo solnce in razgnalo bele meglice z dolin, je veter ponehal in bratca sta počasi padala navzdol, vedno niže in niže, dokler nista obstala na stopnišču pred malo kmečko hišico. Od malih zamreženih oken se je širil duh nageljnov, na katerih so trepetale svetle rosne kapljice.

A bratca se nista veselila ne zlahtnega duha ne zlatega jutra. Telo jima je bilo zbito od dolge vožnje in misli polne skrbi.

«Kaj bo?» je pomislil Treska in strah ga je prevzel.

Suhec pa je molčal in počival. Ko se je odpočil, je pogledal naokrog.

«Saj sem živ!» je zamrmral in poškilil na kokoš, ki se je kopala v prahu tik ob njem. Val prahu se je dvignil in objel tudi oba bratca. Takoj je bil Suhec boljše volje. Pogledal je svojega slugo po strani in dejal: «Odpuščam ti Treska!»

«Hm!» je odvrnil Treska, ki je še vedno kuhal jezo.

«Odpuščam ti!» je ponovil kraljevič. «Odpuščam, ako mi obljubiš, da se poboljšaš in ako si vse zapomniš po vesti, — vse kar sva doživela. Zapiši si vse dobro v spomin! Ali slišiš?»

«Saj nisem gluhi!» se je odrezal Treska in jezno buljil predse.

Solnce se je dvigalo izza gor vedno više in više in dolga senca, ki je zakrivala celo dvorišče, se je krčila bolj in bolj. Hlevska vrata ob hiši so zaškripala in na dvorišče je stopila kmetica s polno golido sveže namolzenega mleka v roki. Postavila jo je na prvo stopnico ter odšla v hlev po drugo.

Treska je pogledal v golido in zapazil na njenem robu mlečno kapljico, v kapljici pa bakcila.

«Hoj, bratec!» se je razveselil. «Kaj delaš tu? Kako ti je ime?»

Bakcil je pokukal iz kapljice in začudeno vprašal: «Kdo govori?»

«Jaz, Treska! Služabnik kraljeviča Suhca, ki čepi tu ob moji strani», je vzkliknil Treska in od veselja pozabil svojo jezo.

«Tako, tako! Moje ime je Bledica!» se je predstavil bakcil. «Pozdravljen, kraljevič, na deželi!»

«Torej na deželi smo?» je vprašal Suhec.

«V osrčju dežele! Na letovišču, kamor zbežijo meščani iz strahu pred rodod sušičnih bakterij. Haha!» se je zasmel Bledica.

«Torej ni posebno varno tu?» je zaskrbelo kraljeviča.

«Je in ni! Jaz sem bil v kravi, ki jo je kmetica ravnokar namolzla. In ako mi bo sreča mila, da me ne zavro z mlekom vred, bom morda še prišel v kako gosposko telo k polni mizi. Seveda, če bom imel dovolj moči. Kajti mi živalski bakteriji nismo tako močni kakor oni, ki so se rodili v človeškem telesu. A smo zato skromnejši! Ne zahtevamo velikih, razkošnih pojedin, ampak le tako — malček vsakdanjega kruha.»

«Ali je veliko naših bratcev tod?» je poizvedoval kraljevič.

«Ne mnogo! Ljudje jih sicer precej prineso seboj iz mesta, a težko življenje živijo taki naši bratci tu na deželi. Ne morejo se privaditi temu zraku. Ne vem kaj je v njem, da ga bratje meščani tako težko prenašate. Skoro vsi poginejo. Morda so tudi krivi meščanski ljudje, ki nas poznajo in ki vedo, kako se nas ubraniti. Le poglej tale mala okenca hiš. Za onimi, ki so odprta, spijo meščani-letoviščarji. Noč in dan so odprta samo zaradi nas! Tla brišejo z mokrimi omeli, da se prah nikakor ne more dvigniti in mi ne ganiti. In ko se tla posuše in se dvignemo, pa ni nobenega več v sobi. Obsojeni smo na smrt, ako se nam ne posreči skriti se pred solncem. Pri kmetih smo pa na boljšem. Oni se sicer bahajo s svojim zrakom pred meščani, sami ga pa ne marajo! Glej, za tistimi zaprtimi okni spijo. Samo čez dan jih odpirajo. Čez zimo, od dneva ko goduje njihov svetnik Martin, pa do sv. Jurija, zadelajo okna in jih ne odpro vso zimo več! Pometajo pa le s suho metlo. Tedaj se dvignemo in marsikdo, posebno pa otroci nas radi sprejemajo v goste.»

«Hm, vendar nekaj!» se je zamislil Suhec.

Pa je še pomislil in vprašal: «Bledica, ali si že dolgo na deželi?»

«Dolgo!» se je glasil odgovor.

«Pa mi povej: ali si morda videl mojega brata Iglo? Če ga nisi videl, si morda kaj slišal o njem?»

«Videl, videl! Junak je bil! Prevelik junak. Nabral si je veliko modrosti in hotel spoznati še zadnjo. Pri tem pa je umrl!»

«Kdo pa hrani njegove modrosti?» je zvedavo vprašal kraljevič.

«Nobeden! Umrle so z njim!»

Tedaj se je kraljevič zasmel na vse grlo: «Haha, mojega brata Igle ni več. Njegovih modrosti tudi ne. Treska, najina pot je končana! Nič več ne bova nosila svoje kože na prodaj! Sam sem ostal, kraljevska krona mi ne more zbežati! Odpočijem se in potem jo uberem v mesto. Tam počakam zborovanja, da zasedem prestol! A ti, moj ljubi Treska, greš

lahko kamor hočeš! Tudi tu lahko ostaneš, ako ti je všeč! Odpuščam te! Prevečkrat si me izdal, da bi ti mogel odpustiti! — — Haha, bratec Igla, kako sem ti hvaležen!»

In Suhec je legel in brezskrbno zaspal od velikega veselja.

Zaničljivo ga je Treska pogledal in tiho vprašal Bledico: «Katera je bila zadnja izkušnja, ki je umorila kraljeviča Iglo?»

«Bojeval se je s solncem!» je odgovoril Bledica. «A glej, kmetica se vrača! Paziti moram, da se na kakšen način rešim pred zavretjem! Zatorej srečno! Če se več ne vidimo, pozdravi mi ves bratski rod!»

«Srečno!» je odzdravil Treska.

Ko se je kmetica bližala stopnišču, so se odprle glavne duri in preko dvorišča je šla mestna gospa, vodeča bledikavega otroka za roko. Ustavila se je ob stopnišču.

«Dobro jutro, mati!» je pozdravila.

«Bog ga daj!» je odvrnila kmetica in se ozrla.

«Ali bi hoteli dati za dobro plačilo nekoliko svežega mleka tej moji mali?» je zaprosila gospa. «Bila sem pri sosedih, ki mi daje vsak dan kozjega mleka, a danes ji je pes prevrnil golido».

«Rada dam, ali zavreto še ni!»

«Saj takega bi rada! Komaj namolzenega. Le, če je od zdrave krave?»

«Kje pa naj bodo krave zdrave, če ne na deželi?» se je nasmehnila kmetica. «Po skodelico grem».

«Ni treba! Kar tako naj pije iz golide! Skodelice niso nikoli dovolj snažne!» je odgovorila gospa in dvignila golido s topnišča.

«Kako ste domači!» je rekla kmetica smehljajoč se.

«Saj sem s kmetov doma!» se je pohvalila gospa in nagnila golido k otroku.

Otrok je sklonil glavo in pil iz golide.

«Srečno, bratec!» je zaupil Treska, ko je videl, da se je otrok dotaknil z ustnicami kapljice, v kateri je plaval Bledica.

«Juhuhuj!» je zavriskal Bledica in že ga ni bilo več.

Otrok pa je pil in pil. Ko je odložil, je Treska zapazil, da je obvisel tam, kjer so se dotikale ustnice golide, nov baccil. Tudi ta ni bil mestni.

Treska se pa zanj ni zmenil, kajti ves čas so mu rojile po mislih besede brata Bledice: 'Bojeval se je s solncem'.

In še to je premišljeval Treska: kako bi ugonobil kraljeviča Suhca, svojega gospodarja.

VLADIMIR LEVSTIK:
DEČEK BREZ IMENA.

(Nadaljevanje.)

V.

A Jezušček je namenil Slavku še večje veselje. Že včeraj popoldne je mislil nanj. «Junaček Slavko je siromak», je rekel sam pri sebi, «treba bo gledati, da mu zasijejo lepši dnevi. Čemu pa smo vsemogočni, ako ne zato, da pomagamo sirotam?» Še tisti mah je stopil k svojemu nebeškemu Očetu na posvet in zmenila sta se, da priredita Slavku veliko iznenadenje.

Jezuščkov Oče je storil, da se je pojavil tisto popoldne v vasi tuj mož. Obraz mu je bil blede in zaraščen, obleka ponošena, kolena trudna od dolge hoje; a vendar je urno ubiral pot, naravnost proti Zalarjevemu domu. Ko je stopil v izbo in našel okrog mize Mihačeve ljudi, je nekam osupnil.

«Dober dan!» je voščil neznani mož. «Bog daj,» je odgovoril Mihač s čemernim glasom. «Kaj bi radi?»

«Kje so domači: oče Zalar, mati Zalarjeva in France?»

«Hoho!» je zategnil Mihač, «vsi trije so zdavnaj pod rušo. Ona je umrla štirinajstega leta, Franceta so ubili osemnajstega na Laškem, in ko je oče zvedel, ga je zadela kap. Ivan je pal v Galiciji. Vsi so mrtvi. Hiša je zdaj naša, Mihačevih, in posestvo tudi. Podedovali smo». Mihačka je pokimala, da je res tako, in vsi otroci so pokimali za njo.

Tujec je omahnil, kakor bi ga s kijem po glavi; naslonil se je na peč in čudno zastokal. «Kaj vam je?» se je ustrašil Mihač, a ne od sočutja, le huda slutnja ga je obšla. Spogledal se je z ženo, ki se je naslonila nazaj in vsa prebledela.

«Ali me ne poznate?» je zdajci vprašal tujec in stopil bliže, čisto k mizi. — «Jezus!» je viknila Mihačka, «Zalarjev Ivan!» «Profesor!...» je zamrmral Mihač. «Nihče drugi», je zamolklo potrdil prišlec. «Vrnil sem se iz Rusije. Boljševiki so me imeli toliko časa v ječi...»

Mihač je poluglasno zaklel; žena pa se je utogotila. «Če si le res ti!» je pihnila v gosta. «Sodnija te je priznala za mrtvega, pa praviš, da si živ. Dediščino bi rad, posestvo in hišo, jeli? O tem se šele pomenimo!»

A prišleca je tlačila druga skrb. «Oče in brat mrtva!» je ponovil s tresočim glasom. «A kje sta... moja žena in moj otrok?... Mari nista prišla k očetu? Ali sta — moj Bog! — ali sta tudi ona mrtva?» Sesedel se je na klop in krčevito sklenil roke pred seboj.

«Kakšna žena? Kakšen otrok?» se je zagnala Mihačka, vsa besna od misli, da je napočil konec njene vlade na Zalarjevem. Toda Mihač jo je ustavil. Čutil je, da bo račun s profesorjem, zakonitim dedičem rajnega župana, že itak dovolj težak. Trebalo je ubrati milejše strune.

«Za božji čas!» je zinil s hinavsko osuplostjo, kakor da ne ve že davno vsega. «Pa ne da bi bila tvoja žena tista, ki so jo našli pred petimi leti?...» Profesor je od groze razširil oči; ko je Mihač končal svojo nerodno pripoved o Slavkovi materi, je skrnil nesrečnež obraz med dlani in zajokal. Debele solze so mu vrele izmed prstov. Povedala sta mu, da je vzel rajniki oča otroka k sebi. «Zdaj ga redimo mi», je dejal Mihač.

«A kje ga imate?» je trepetal profesor. «Ne vidim ga...» Oko mu je zletelo po Mihačevem zarodu; in zdajci je ugledal na Barbkinem vratu srebrni medaljonček Slavkove matere, ki ga je Mihačka podarila svoji gizdavki. «Čigavo je to?» Malone s silo je snel dekletu nakit. «Poznam ga!» je vzkliknil. «Slavko, deček moj zlati! Oh dajte, pokličite ga, saj ste vendar ljudje...»

A tisti mah je planila k prišlecu stara Urška, ki se je v tem vrnila iz hleva in je že nekaj časa mencala pri vratih. «Ivan!» je zavpila, «Ježeš, Ivan! Sam Bog te je poslal... Ne boj se, Slavko živi... in zdrav je... se pravi, zdaj je v bolnici... a vrne se kmalu, včeraj je prišlo sporočilo... Življenje nam je rešil, vsem, kar nas vidiš tu; in zdaj je poplačan, Bog se ga je usmilil in mu je poslal očeta!...»

In tedaj so jeli pripovedovati vsi vprek. Profesor je razumel zgodbo o sinkovem junaštvu le napol. Njegovo krvaveče srce je slišalo le to, da Slavko živi, da je priden in dober, kar je priznala zdaj tudi Mihačka, in da ga lahko že jutri pritisne na svoje prsi. Oče, brat in žena, tri draga bitja so bila mrtva, sinko pa je ostal; ta misel ga je mahoma napolnila z radostjo in tolažbo. Ubogi Slavko bo poslej njegovo vse na svetu. Zanj hoče živeti, njega hoče ljubiti z vso ljubeznijo svojega srca! Najrajši bi

se še tisto uro odpravil k njemu; a mrak je že legal na zemljo in trebalo je počakati jutrišnjega dne...

Mihačevi so ga takoj priznali za gospodarja, saj drugega jim ni kazalo. Postregli so mu in zakurili zanj sobo pod streho, kjer je spal v svojih dijaških letih, kadar je bil na počitnicah. In zvečer, ko se je spravljal v posteljo, je prišla k njemu dobra Urška in mu je razpovedala vse. Ničesar mu ni zamolčala, ne kar je bilo v sramoto Mihačevim, ne kar je bilo Slavku v hvalo in čast. Edino, česar mu ni mogla povedati, je bilo to, da je Mihač našel dokaze o Slavkovi pravici, pa jih je sežgal...

Le trudoma je profesor toliko ukrotil svoja čustva, da je mogel zaspati. Silna burja je brila tisto noč in pokrila hrib in plan z debelo sneženo odejo. Profesor se je odpravil še v jutranji temi in gazil na postajo. Toda zameti na vseh koncih dežele so povzročili velike zamude. Profesorjev vlak je dospel šele opoldne in ko je prisopihal v mesto, so žarele na ulicah že svetilke in nad hišami se je zgrinjal večerni mrak. Svečani, skrivnostni mrak božičnega večera...

Po tihih hodnikih bolniškega poslopja se sliši radostno brzenje in šepetanje. Kakor blage peroti angelov plahutajo beli oglavniki usmiljenk, ki vodijo malčke v pisanih bolniških haljicah na kraj obljube. Drobna srca ubožčkov drhte od napetega pričakovanja...

Vsi, kar jih je smelo vstati, so se zbrali v pritlični sobi. Očesca jim koprne iz bledih obrazkov, izpod belih obvez. Vse te drobne, svetle, nedolžne oči so uprte v vrata sosednje sobe. Udrli bi vanjo, da ne stoji pred vrati sestra Patricija, s prstom na rdečih ustnicah, in jih ne zadržuje: zmotili bi Jezuščka, ki se dviza tam notri in plava s svojimi angelci okrog božične jelke. Od vejice do vejice plava ter prižiga lučke in razobeša darove... In zdajci zapoje zvonček; sestra Patricija se umakne, vrata se odpro in nestrpna deca prhne v sobo kakor jata ranjenih in izmučenih, a vendar presrečnih ptičk!

Blesk in sijaj! Visoko pod strop štrli jelka in širi svoje veje, prepletene s srebrnimi in zlatimi štrenami. Zlata zvezda se sveti na vrhu, po vejicah plapola svečka pri svečki in z vejic niha vse polno slaščic, pisanih in belih, rdečih, višnjevih in zelenih. Dobre sestre so zbrane ob božičnem drevescu, zadaj za njimi pa stoji mnogo odraslih bolnikov. Vse oči se ganjeno upirajo v siromačke, ki strme z odprtimi usti; le jedva da plosne dvojica drobcenih rok, le toliko da se sliši vzdih občudovanja... In tedaj se oglasi pesem, tako sladka in ubrana:

«Sveta noč... blažena noč...»

Slavko stoji in gleda kakor v sanjah. Pesem sliši, a ne ve, kdo poje: morda angeli, ki so prileteli iz raja? Gospod kurat je stopil pod drevo in pripoveduje malčkom o Jezuščku, kako se je rodil v betlehemske hlevč-

ku, da bi odkupil grehe sveta... Gospod kurat je utihnil. Spet pojo. In zdaj so odpeli; sestra Patricija jame deliti slaščice...

Vrsta je prišla na Slavka; prav med zadnjimi je. Evo, Jezušček mu je res prinesel medenega konjička, baš takega, kakor je povedal sestri Patriciji, da bi ga rad imel. Deček stiska konjiča k sebi, gleda ga in se ne more nagledati: je li mogoče, da je res njegov?

A to še ni vse. Sestra Patricija je stopila v ozadje sobe in se vrača z nekom: «Glej, junaček, Jezušček ti je prinesel atka...»

In Slavko ne utegne dvigniti oči. Bradati mož, ki ga je privela sestra Patricija, je pal k junačku na kolena. Objemlje ga, stiska ga k sebi, nežno, nežno, da ne bi bolelo; poljublja ga na ozko ličece in kliče:

«Slavko, sinko moj! Ali poznaš očeta? O, ti me ne poznaš, a jaz te pomnim; v strahotah vojne in mukah jetništva sem te nosil na dnu srca in mislil nate, zmerom nate... Ne boj se me, dete. Ne boj se ničesar več. Poslej boš imel domek, ki bo samo tvoj, skledico, ki bo vedno polna, roko, ki te bo vsak dan milovala, in srce, ki bo do groba utripalo zate!...»

In Slavku je mahoma čuda prijetno v objemu neznanega moža. Nič ne ve kako in kaj, a tako mu je, da izpusti medenega konjička in se oklene njega. Slavko ima očeta, pa še drugačnega, pa dosti lepšega nego Mihačeve grdobe! Tako vesel ga je, da plaka od same sreče. Tudi oče plaka. Bolnikom se rose oči; usekavajo se, čudno mrdajo z obrazi in gledajo zdaj sem zdaj tja. Še sestra Patricija, ki se vedno smeje — še ona plaka! A to so le solze veselja nad srečo malega junačka, ki je dobil očeta in pojde jutri z njim v široki beli svet!

MARIJA KMETOVA:

MEJČEK.

Mejček dela ves božji dan. Komaj se zbudí, že brčne odejo s sebe, sname sliko s stene, vzame blazino in jo zažene v vznožje. Ko pije mleko, se ziblje na levo in desno, neumorno brca z nogami, suva z njimi, da se stresa posteljca, kakor bi bil potres. Poliva se z mlekom, zaluča steklenico daleč v stran, če mogoče na tla. Kaj mu je do tega, če je steklenica v črepinjah na tleh! On ima vse druge misli in denarja mu ni mar. Ko Mejčka oblačiš, se stokrat postavi na glavo, da se potrgajo gumbi na oblecki; pokleka, seda, lega vznak in na trebuh, se smeje in stoka in joka — vse v eni sami minuti. Potem se srečno izmuzne rokam, teka po sobi in ti tečeš za njim, da mu — če gre vse po sreči — utegneš v pol uri zavezati trakec pri slinčku. V tem času pa je že prevrnil stol, se butnil z glavo ob mizo, odprl omaro in razmetal perilo po tleh. Preden ga moreš umiti, se ti je trikrat, štirikrat skrtil pod posteljo, pod mizo, ti je ušel v kuhinjo, zgrabil škarje in poizkušal z njimi prerezati nogavice. Ko ga srečno uloviš in držiš v rokah, da bi ga umil, tedaj vrti z glavo kakor vrtiljak in je čudno, da se mu glava ne odvijje ali ne sname. Posebno grozo občuti, če se dotakneš z vodo noska, za ušesa se bije na življenje in smrt, a do vratu ne prideš — morda kdaj, a to je že čudež. Pa je končno vendarle umit, to se pravi, so obrisana ustka, vse drugo ti je ušlo, da sam ne veš kdaj in kako. Rokce ti še nekam milostno pomoli pod nos, vendar oprezno opazuje, če mogoče nimaš zle misli, da bi mu očistil nohte. Da prideš do čiščenja nohtov in — Bog nas obvaruj! — do striženja nohtov — moraš obljubiti cukrčkov in pomaranč, povedati deset pravljic, zapeti vsaj troje pesemc, se presesti s stolčka na stol in na zofo in na posteljo — da dobiš en sam nohtek. Zdaj bi človek mislil, da bo šlo vse lepo dalje. Kaj še! Za vsak prstek, oziroma nohtek, je potrebna nova pravljica, nova povest, nov smeh in grohot in poskok in deset obljub na desno in levo. Srečno odstrižeš tri nohtke in pol — alo! — je že Mejček na tleh in — smuk! — pod stolom in ima igračo v roki in se dela, kakor da nisi nikdar moledoval za striženje nohtov. In tako dalje — dokler postrizeš vseh deset nohtov — moj Bog — to je dela in petja in obljub in joka in smeha in tekanja in skrivanja, da je upehan otrok Mejček in si upehan ti, da ti pot kaplja s čela. Globoko se oddahneš in se ozreš: Mejček je že zlezal na stol, prevrnil vrč vode z umivalnika, že stopica radostno po luži na tleh, če mogoče, še sede vanjo, da je ves moker in umazan. In zopet slačenje in oblačenje in čiščenje — prava tridesetletna vojna. In preden ga spraviš na izprehod, ti je zavezal in odvezal čeveljček vsaj trikrat, desetkrat dajal čepico na glavo in jo spet vzal z glave, se vrtel krog tebe, kakor bi plesal za tekmo; in ko je srečno ves oblečen s stokom

in jokom in smehom in trudom zrel za izprehod — že zleže pod posteljo in se ti skriva po kotih, da je spet ves v neredu. Nato se ti izmuzne skozi vrata in v strahu in trepetu ga najdeš v kotu vežnih vrat, kako se ti muza in komaj čaka, da skoči pod tramvaj ali se zaleti konjem pod noge. Na cesti — štrbunk! — je že sredi luže in srečen si, če ni toliko umazan, da ga ni treba odnesti nazaj v hišo in ga preobleči. Na ulici si mora ogledati vsakega človeka, pravi tujcu, da je njegov oče in imenitni gospé, da je «naša Nežka», se ustavi pred stražnikom in mu zaluča v obraz z vso prijaznostjo pozdrav: «Viš ga policaja!», da te oblije mrzel pot in se že v duhu vidiš v ječi radi razžaljenja uradnih oseb. Mejček si ogleda vse izložbe, poizkusi vsaka vrata, če se odpro in zapro in hoče preizkusiti vsak stoječi avto, če je v redu motor in so pravilno pritrjena kolesa. Domov Mejček ne gre rad, se krega na solnce, če ne sije in pravi, da bo razpodil oblake in prižgal luno ali bo kupil drugo solnce, ker to naše vedno spi med oblaki. Pri kosilu sedi, kleči, na pol sedi in na pol kleči, prevrne krožnik, vzame ščepec popra v usta, kiha in prska in hrska in si slednjič izlije juho za vrat in če mogoče povezne krožnik na glavo. Posebno ga veselijo vilice, jih drugim moli pod oči, reže z noži po praznem krožniku, da se ti zdi, kakor bi sedel sredi kakega stroja. Bog ve, kdaj tak otročiček je — jaz še nisem dognala te skrivnosti. In kdaj se utruji — tudi to je skrivnost. Popoldne so vse igrače v prometu, stokrat so pospravljene, stokrat raznešene. Zvečer je pa gorjé — skoraj isto kakor pri striženju nohtov. Slednjič pride spanec, in Mejček spi in sanja in smehljuje plove po čudežnem, živahnem svetu svojega cvetočega življenja. Mogoče so drugi otročički drugačni.

A pravi nekdo nekje:

«Če je otročiček sam in ne napravi ničesar takega, česar ne bi smel — pokličí zdravnika».

KSAVER MEŠKO:

SREČA.

V prahu na cesti se igra otrok. Slaba njegova obleka priča o siromaštvu. A obraz mu je zdrav, oči živahne in srečne.

Kupčke stavi iz prahu. Čim večjega more katerega narediti, čim bolj zoženega in priostrelega navzgor, tem večje veselje mu seva z lic in iz oči.

Pa povzdigne med delom precej zamocafikani obrazek — kakšen bi naj tudi bil pri takem opravku? — pomežikne gori proti vedremu nebu in toplemu solncu in si misli: «Če bi solnca ne bilo, če bi dežilo, se ne bi mogel tukaj igrati. V sobi bi moral čepeti. O, kako lepo mi sije solnce!»

In je ves vesel in srečen.

Ko je postavil dolgo vrsto kupčkov, jih nekaj hipov ogleduje z zadovoljstvom umetnika, ki se mu je posrečilo veliko delo. Kar se spusti v beg, naravnost čez kupe se zažene, zaporedoma in brez usmiljenja jih podira z boso nogo. Oblak prahu se dviga iznad ceste, da malega moža povsem ovije in zakrije.

In mali si misli: «Glej, kako lepo se mi to praši».

In je ves vesel in srečen.

Od ceste gori proti belemu, ponosnemu sosedovemu domu se razteza sosedov sadovnjak. Ptičke žvrgole po drevju, kakor bi imelo glasove vse listje in bi za stavo prepevalo.

Fantič stoji sredi ceste, strmi s sevajočimi očmi gori na drevje in si misli: «Čuj, kako lepo mi pojo ptičke».

In je ves vesel in srečen.

Od sadovnjaka se čez nekaj časa ozre na drugo stran ceste. Lepo belo marjetico zagleda ob robu ceste, pod njo nežen, bledo-rdeč cvet slaka. Z jarka gori se vije slak, cvet kuka na cesto kakor radoveden otrok. Oči mu od teh cvetov poželjivo-lačno pohite doli po travniku. Ves travnik, glej, poln pisanega cvetja. Boža z očmi to lepoto in si misli: «Glej, kako lepo mi cveto cvetke».

In je ves vesel in srečen.

Kako bi tudi naj ne bil? Ima igračo, res najpriprostejšo, a njegovemu mišljenju in čustvovanju povsem prikladno, solnce mu sije tako lepo, ptičke mu pojo tako lepo, cvetke mu cveto tako lepo — je li za srečo treba še več?

Trojka.

Nad mestecem plava
pokojna noč.

Vse v spanju počiva
do zadnjih koč.

A čuj, v to tišino
se zvo i oglasi.

Kaj neki pomenja,
saj komaj je tri.

Rudarje zvon kliče,
iz spanja budi.

Rudar mora vstati,
ko „trojko“ zvoni.

Pri luči brleči
tja v rove hili;

na solnce spet pr de,
ko poldne zvoni.

.. Poldi Leskovčeva.

Z R N C A

Igrače faraonskih otrok.

V grobnici faraona Tutankamena, ki so jo odkrili nedavno, so našli poleg dragocenega pohištva, kipov, vaz, vozov, oblek, pahljač i. dr. tudi otroške igrače. Egipčanski otroci so imeli punčke kakor naši. A te punčke so imele ploščnato telo, živo poslikano s simboli in skrbno sfrizirano glavo, a bile so brez nog. Namesto nog so imele držaj. Zanimivo je, da so bile punčke poslikane često s podobno prašička. To kaže, da so že pred 3000 leti smatrali prašička za srečonosen znak. Punčke so bile iste velikosti kakor današnje ter so bile narejene ali iz ilovice ali iz kake mase. Obraz so imele iz platna, lasje iz vlaken. Tudi oblečene so bile. Imeli pa so tudi punčke iz blaga in nagačene s papirusom. Razen punčke so imeli egipčanski otroci za igračo pisane kroglice, dalje nekake žoge ter celo mehanično gibljive igrače, n. pr. možička, ki giblje žrelo i. dr. Bistvo igrač je torej že nad 3000 let isto. Otroci so imeli vedno enake igrače.

Solze.

Ako pogledamo v notranji rob spodnjih vek, zapazimo, malo luknjičasto zarezo. Po tej zarezi teče solza, kadar jočemo. Kam gre? Največkrat v nos. Zaradi tega čutimo ob joku potrebo obrisati si nos. Ako ne jočemo, skrbe solze, da je oko vedno vlažno in ne čutimo neprijetnosti. Ako pa jočemo, se nabere v naših očeh več solz nego je potrebnih. In ker ne morejo vse v nos, zdrknejo po trepalnicah navzdol po licu. — Solza brez joka nam ostri vid, preobilna solza pa nam vid šibi.

Japonec in kopelj.

«Voda je strast Japoncev», piše nek francoski učenjak. In v resnici so prav redki slučajji, ko se Japonec vsaj enkrat

na dan ne okopa v topli vodi. Pri Japoncih kopelj ni le sredstvo za snago, ampak tudi sredstvo za umiritev in krepitev telesa, a razen tega tudi dobro zdravilo. Najbolj ljubijo Japonci tople kopeli. Na Japonskem je tudi malo slučajev revmatizma, ker so Japonci z vsakdanjim kopanjem utrjeni proti tej neprijetni in mučni bolezni. Topla kopelj Japoncev je povsem preprosto urejena. Obstoja iz lesene banje polne vode, katero greje Japonec na navadni peči. Ko se voda dovolj ugreje, skoči Japonec v banjo in se vleže tako, da mu gleda le glava iz vode. Vsak Japonec, bogataš ali revež, ima tako banjo v svoji hiši. Ako mu je soba premajhna, nese Japonec banjo kar na ulico in se kopa na prostem.

Zakaj pade jabolko?

Nobeden na svetu ne ve zakaj pade jabolko na tla, ako ga izpustimo. Vemo samo, da se zemlja in jabolko privlačujeta. Jabolko je manjše, zato ga nase privlači zemlja, ki je večja in ki jo drže na svojem mestu druge sile. Zakaj se telesa privlačujejo, ne ve nobeden človek na svetu. Prvi, ki je spoznal ta zakon je bil Isak Newton, ko je videl pasti jabolko z drevesa na tla. In si je mislil: «Zemlja privlačuje vsa telesa, tudi luno, ki je manjša. Če bi se luna ne vrtela neprestano okoli svoje osi, bi padla na zemljo kakor kamen; vrti se pa zato, ker jo zemlja privlačuje nase.» In tako je Newton izsledil nov zakon, ki se imenuje gravitacija.

Čim več snovi ima kako telo, tem večja je njegova privlačnost — zemlja privlačuje močnejše velika telesa nego majhna. Torej bi moralo večje telo prej pasti, od lažjega? To vprašanje si je stavil tudi Grk Aristoteles pred 2300 leti in trdil, da je res tako. Več kot 2000 let so vsi ljudje tudi verjeli

njegovim besedam — do učenjaka Galileja, ki je trdil nasprotno: «Vsa telesa padejo na tla enako hitro, ker je treba za večja telesa tudi močnejše privlačne sile.»

Ko je Galilej to izrekel, so se mu učenjaki smejali. Ali modrijan jih je peljal na viseči stolp v Pisi in izpustil s stolpa dve železni krogli različne velikosti in teže hkrati proti tlom: obe krogli sta istočasno padli na tlak.

Ali mislite, da so zaradi tega Galileja bolj cenili od Aristotela? Ne! Niso mu hoteli verjeti, ampak začeli so ga pre-

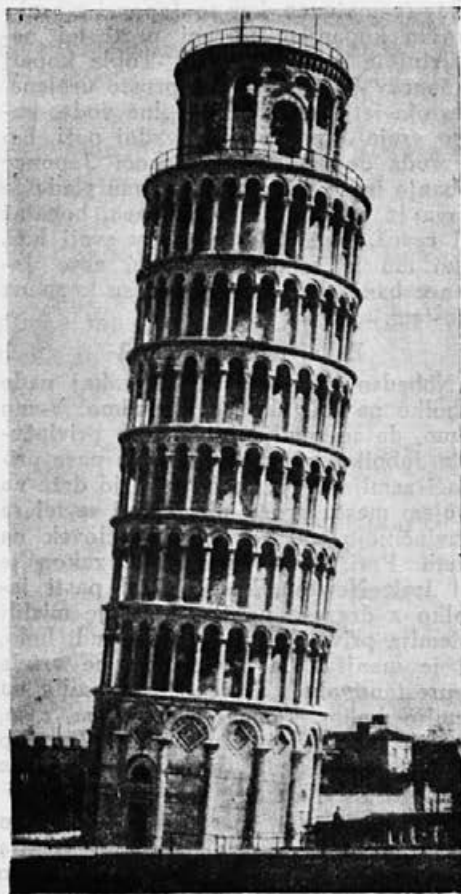
smrti se je učeni svet prepričal, da je trdil resnico.

Visoki stolp v Pisi je bil sezidan pred 600 leti, in čeravno visi, ne pade. Ko so ga začeli zidati, se je nagnil na eno stran; tedaj so stavbeniki nadaljevali delo tako, da so prenesli središče privlačnosti v središče stolpa. Če bi označili to privlačnost z navpično premo, bi črta padla v notranjost kroga, ki služi za temelj stolpa. Stolp bi se moral še bolj nagniti, da bi padla črta središčne privlačnosti izven temeljnega kroga, — tedaj bi se sesul.

Zakaj tekajo reke proti morju.

Površje naše zemlje ni ravno in gladko, ampak polno gorā, hribovja in dolin. Vemo, da sili vsaka reč proti zemeljskemu središču. Tudi tekočine imajo to lastnost. Zaraditega hoče vse vodovje sveta priti čimprej do središča naše zemlje in teče proti krajem, ki leže najnižje. Najnižji kraji našega zemeljskega površja pa so tisti, ki jih krijejo morja in oceani. Zaraditega so vedno polni vode. Reka teče proti morju iz istega vzroka kot teče kaplja vode po steklu na oknu navzdol. Vse reke prihajajo iz krajev, ki leže visoko nad morjem in vse reke se neprestano gibljejo naprej, tudi tiste, ki se nam zde, da stoje mirno. Od kod pa prihaja toliko vode in zakaj se morje nikoli ne prenapolni? Nekdo je dejal: «Vse reke tečejo v morje, a morje nikoli ne poplavi bregov; reke se vračajo tje, odkoder so prišle!»

In tako je! Voda se vrača v gorate kraje k izvirkom, da ponovi svojo pot k morju. Neprestano, odkar svet stoji in dokler bo stal! Vroče solnce pripeka na morje, od morja se dvignejo hlapovi, ki jih veter dvigne visoko, visoko; iz hlapov nastanejo oblaki, iz oblakov pa pada dež; in v visoko ležečih krajih se deževnica zbira v studencih, potokih, hudournikih, se izliva v reke in veletoke in nastopi svojo pot proti morju; tu se odpočije, dokler jo solnce spet ne dvigne in veter ne odnese proti rojstnim krajem. In tako se vse na svetu nanovo preraja in prenavlja — niti prašek se ne izgubi na vekomaj.

ganjati, ker je hotel več znati od Aristotela. Moral je celo zapustiti Pise, ker je dokazal resnico. Šele po njegovi

KOTIČEK MALIH

BURJA

Hoj — le hoj!
burja pri nas je nocej,
skoz gozdove je prihrumela,
v našo vas je pridrvela.

Vsa narava je bela,
vsa narava je vesela.
Proč, le proč, burja, od nas,
sneg je prišel v vas.

Marija Repičeva,
Škedenj, VI. razred.

PRVA ŠOLSKA VESELICA
V UTOVLJAH

Jož, kako nas je zeblo po zimi, ko smo morali hoditi v šolo v Tomaj! Pa tudi trudni smo prišli tja. Zdaj pa je lepo. Šolo imamo v vasi in smo prav veseli, da nam ni treba hoditi tako daleč. Naš g. učitelj nam je obljubil ob začetku leta, da napravimo veselico, za katero nas bo on učil. Mi smo vse ubogali in tako nas je g. učitelj naučil deklamirati, igrati in peti. Da bo pa ta veselica v čast našim dedom, kateri so tudi vedno zahtevali svojo šolo, je prišla, ne vem odkod, pesem, ki vse to pove.

Meni se zdi lepa, zato jo pa še drugim povem.

Naši stari dedje so se zbrali
in dolgo pismo napisali:

«Ko mraz nas stresa, ko sneg, vihar,
ko tuli burja, vsikdar
naš otrok v Tomaj gre,
ki od nas predaleč je:
zato pa skrb je sveta naša,
da otrok naš, trpljenja tega ne prenaša.

In naši dedje šli, prosili, trkali, zahte-
[vali,
«gospodje» pa so gluhi bili, razmere ne
[upoštevali.

A dedje naši vztrajali!
Sinovom svojim naročili,
da nikdar bi se ne prodajali!

In res! sinovi njih, očetje naši
zahtevali so to:

«Kar drugi davno že imajo
naj da se tudi deci naši...!»

Po dolgem prišel je veselja glas:
«Imeli boste šolo samostojno.»
tako se je glasil ukaz —
zato srce nam je pokojno.

Zofka Kuretova,
učenka 4. š. l. v Utovljah, p. Tomaj.
SV. KRIŽ.

Staro mestece sv. Križ stoji na malem hribčku, v sredini Vipavske doline. S starinsko močnim zidovjem stoji tam še stari grad, ki nam je priča, da so tukaj gospodarili in vladali nekoč grofje.

Stara mati mi je nekoč pripovedovala, da so kmetje, v prejšnjih časih dajali grofom desetino od vseh pridelkov. Tudi od živine je grof zahteval svoj delež: toliko funtov masla, po eno jagnje ali kozliča, po eno puro ali dva petelina. Včasih tudi eno nogo od kapuna itd. Grof in grajska gospoda živeli so v izobilju in razkošno. Tlačili in izkoriščali so uboge kmete. Kmetje so morali grofom robotati. Kadar je grajski sluga zahteval na rog, je bilo kmetom povedano, da grof potrebuje robotnikov za prevoz drv, vode ali kaj drugega. Kmet je moral pustiti svoje delo in hiteti na ukaz. Gorje onemu, ki bi se potajil! Prišla sta ponj po dva grajska birača, ter ga odvedla pred «oberrihtarja», kateri je izrekel sodbo, koliko palic bo kmet dobil. Birača sta izpolnila ukaze, ter odštela kmetu določeno kazeno, navadno po «petindvajset na zadnjo plat»... Kmet se je moral ponižno zahvaliti. Zadnji grofje, ki so tam gospodarili, so bili

bolj plemenitega srca. Staro mestece sv. Križ, je ponosno radi velike in lepe farne cerkve, ter ima tudi velik samostan z lepimi vrtovi... Stara mati je še to povedala: V poznejših časih so palice rabili samo še pastirji na paši. Tudi danes se še vidi tu pa tam surovost naših pastirjev, ki udrihajo na levo in desno in kamor prileti. O ti uboga slovenska para, kako ti je gorje, in tvoja pleča še vedno trpe!...

Napisal

Breščak Stanko,

VII. r. v Dobravljah na Vipavskem.

ZIMSKO PREMISLJEVANJE STAROGA VRABCA

Zima pritiska. Koprneče mi zre oko po zasneženi okolici. Iščem prostorčka, ki bi me obvaroval krute vladarice, neprijetne burje. Toda ne dobim ga! Sam sem, tako sam! Kje naj si iščem živeža, da potolažim svoj želodček? Vse me zaničuje in podi od sebe. — Ko se mi je na dvorišču posrečilo pobrati malo zrnce, sem že dobil plačilo za svojo predrznost. Skoro si ne vem pomagati! Pri tej svoji bedi in v svojem obupu se spominjam vas, krilate pevke, ki ste me zapustile.

Blagor vam, sestrice drage, v deželah, kjer vam cvete najlepša pomlad! Kako lepi so pač spomini na pretečeno pomlad! Rano me je prebudilo gorko solnce iz mehkega gnezdeca. Živeža sem imel v izobilju. Deroči potoček mi je ohlajal žejo in mi je pripovedoval o nepoznanih svetovih. V družbi krilatcev sem se veselil lepih dni. In sedaj? Kolika izpremembra! Zima je! Kje naj iščem pomoči? Sneženi plašč mi je vse zakril. Drevje, ki me je prej vabilo v hoščato senco, je sedaj golo in pusto. Solnce se skriva za oblake kot bi se mu smilil zemeljski trpin. Ko pa pogleda, se drži černo in kislo.

Ali smem upati na boljše čase? Morda zmrzem in ne bom več gledal zorne pomladi. Toda Stvarnik je usmiljen in dobrotljiv, tudi mene, ki sem majhna stvar na zemlji, ne bo zavrgel. Dasi ravno mi je še veliko bede prestati, vendar upam, da ugledam milo pomlad.

Ivan Žele, uč. pon. tečaja, Trnje pri Št. Petru na Krasu.

SOLNČNI ZAHOD OB MORJU

Mi, ki smo otroci morja, ga moramo dobro poznati. Kadar zahaja solnce, pušča nešteto barv. Vedno je solnce lepo, a še najlepše je, kadar zahaja. Zdi se nam, da se potaplja v morje, a v resnici se samo skriva za morjem. Povsod je lepo; dolinci hvalijo svoje doline in nižave, planinci pa ne morejo preceniti svojih hribov in planin, a še najlepše se mi zdi pri morju. Kdor ni še videl solnčnega zahoda ob sinjem morju, ne vé, kaj je pravi solnčni zahod. Sinjemu morju bom vedno slavo pela.

Gombačeva Zora,

V.a razred, Sv. Jakob pri Trstu.

KOTIČKOVA RISBA.

(Narisal Krnel Ivan, II. mešč. r. v Postojni)

KOTIČKARJI!

Na pepelnico sredo so pokopali pusta. Marsikje so ga pokopali po starih navadah, z velikimi častmi, pojoč narodne pesmi, ki jih dobro poznajo stari ljudje. Opišite za «Kotiček» sedanje običaje pri pokopu pusta in popišite nekdanje, kakor jih imajo v spominu najstarejši ljudje v vasi. Opisi se bodo objavili in najlepši se nagradijo.

FRAN
LEVSTIK

(Lesorez
M. Maleša)

Fran Levstik se je rodil l. 1831. v Retjah pri Vel. Laščah. V gimnazijo je hodil v Ljubljano, kjer je že kot dijak zaslovel vsled svojega jezikovnega znanja in je kot četrtošolec objavil svojo prvo pesem.

Čista in bogata velikolaška govorica in neumorno proučevanje staroslovenščine in drugih slovanskih jezikov je dalo Levstiku slovenščino tako v oblast, da mu v tem ni bilo vrstnika. Njegove pesmi so po obliki dovršene (Otročje igre v pesemcah, Ubežni kralj; njegova proza pa kaže, kako se naj piše lepa slovenščina (Martin Krpan).

Najbolj znan pa je bil kot jezikoslovec. Napisal je «Napake slovenskega pisanja» in s temi utrjeval pisavo slovenskega pisanja.

Levstik - človek je bil dobrega in blagega srca, četudi po vedenju grčast. Pretrpel je mnogo gorja in bede, a nikoli ni zastokal, nikoli prosil. Ko mu je bilo hudo, se je pridružil deci, ki jo je najbolj ljubil.

Kvadrat.

(Sestavil Pipan Danilo iz Komna)

c	e	e	e	k	1. Perutnina
k	l	l	m	n	2. Zgradba
n	o	o	o	o	3. Trg
o	p	s	s	š	4. Vas
t	t	o	k	v	5. Posoda

Po sredi navzdol in od leve na desno čitaš ime trga.

Uganki.

(Sestavil Lenardič Ivan iz Kojškega pri Gorici)

1	2	3	4	5	E	S	E	O	A
6				7	S				O
8				9	I				J
10				11	L				T
12	13	14	15	16	M	L	V	K	K

Postavi številke od 1–16 tako, da bo vsota vodoravnih in navpičnih črt 48. - Ravnotako postavi črke in dobiš imena štirih mest.

Rebus.

(Rešitev: ime sestavljavca.)

REŠITEV UGANK V 5. ŠTEVILKI „NOVEGA RODA“

Stolp: liter, rep, ropar, pes, Micka; — tepec.
Zložna uganka: Lov — ren — čič.

Rešilci:

Sv. Jakob: Blažinova Josipina, Žerjalova Ema in Dora, Kanalčeva Danica, Kebrova Stanislava, Pertotova Olga, Rozmanova Marija, Vrhova Olga, Marvinova Danica, Turinova Elvica, Mikolavšičeva Vida, Šornova Bronislava, Fabijančičeva Zora, Soričeva Klelija, Sosičeva Svelka, Hribarjeva Marija, Hočevarjeva Angela, Baričeva Stefanija, Pertotova Vera, Bidovec Rudolf, Pahorjeva Marija, Voukova Stefi, Sturmova Vera, Bidovčeva Marija, Humarova Ema, Furlanova Eleonora, Rolihova Ema, Zlobčeva Olga, Ferluga Alojz, Keber Bazilij, Mrakova Gema, Berginčeva Mladina, Rozmanova Marija, Ajdiškova Nada. — Slivno: Kosminova Celestina. — Idrija: Kančičeva Hilda, Hlebčeva Stana, Krivčeva Valentina, Šinkovčeva Marica, Kosova Izida, Lapajnova Marica, Seljakova Olga in Rado. — Sv. Ivan: Germekova Nada, Race Danilo, Diesinger Milan, Uršič Aldo, Ferluga Just, Sušmelj Venceslav. — Miren: Banova Petrina, Frančeškina Antonija, Klančičeva Marica, Klančič Julko, Mozeličeva Angela, Uršičeva Alojzija Špacapanova Mihela, Vukova Gabrijela. — Ajdovščina: Marčeva Jožefa, Škerk Mirko, Batičeva Alojzija. — Divača: Dolenc Karol, Elis Matija. — Postojna: Knežarek Franc, Bizjak Ivan, Maslo Pavel, Kavčič Vladimir, Jagrova Filipina, Marinčič Ivan, Perko Leon in Andrejina, Šrajeva Ruša, Burgerova Zora. — Katinara: Cergolj Božo, Cerkvenič Josip, Abram Roman. — Bilje: Humar Joško, Peric Gabrijel, Peric Edvard, Mozetič Izidor, Čuk Alfonz, Brathovič Vilko. — Duplevlje: Pojuni Angel, ivič Božidar, Tavčar Viktor, Vouk Venceslav, Žravora Danica, Gomozeljeva Pavla. — Nabrežina: Draščekova Justina. — Il. Bistrica: Kraigher Sergej. — Sv. Peter: Begus Viktor, Meršnik Ivan, Pavletičeva Vida, Koroščeva Slava in Vladimir. — Rojan: Pertotova Pavla, — Kobarič: Volaričeva Anica. — Komen Malič Josip, Švara Marija, Švara Stefanija Jazbec Marija in braf Mirko, Kukanja Albin, Budova Marija, Ravbarova Marija, Štrekljeva Milena, Švarova Marija in Stefanija, Pipan Danila. — Opčine: Šonc Oskar, Sosic Viktor. — Kontovelj: Regentova Svelka. — Pasjak: Maslo Tonček. — Narin: Kuref Franc. — Skopo: Črnigoj Jožef in Ciril. — Gorica: Jamšek Savo. — Trnje: Valič Maks. — Čepovan: Mlekuževa Marica. — Knežak: Urbančič Josip. — Brje: Možina Dušan. — Ustje: Lisjak Franc. — Solkan: Boltar Joško. — Sežana: Konteljeva Lea, Štolfova Malči, Starčeva Solza in Rajko. — Nidanje selo: Sedmakova Slava in Ida; — Tolmin: Reslova Albina. — Slivno: Mokole Franc.

OPOMBA: Risba Šuligojeve Dragotine se priobči v eni prihodnjih številkih, ker ni bilo v tej dovolj prostora.